

Datum: 9. junij 2020

Dimičeva ulica 13, SI-1000 Ljubljana
t: +386 1 58 98 212, +386 1 58 98 213
f: +386 1 58 98 219
e: info@tzslo.si, www.tzslo.si

SPOROČILO ZA JAVNOST

Bolj neprimernege časa za zaprtje prodajaln ne bi mogli izbrati

»Gospodarstvo je ohlajeno. Število brezposelnih na zavodu je že prek 90 tisoč. Zdaj bi morali gospodarstvo, sindikati in politika stopiti skupaj in doreči ukrepe za gospodarsko rast, ne pa slabšati pogojev poslovanja gospodarstvu. Zaradi COVID-19 je zdaj strateško izrazito neprimerno obdobje za kakršne koli razprave o spremembi obratovalnega časa prodajaln,« je na novinarski konferenci Trgovinske zbornice Slovenije (TZS) v zvezi s predlogom sprememb Zakona o trgovini, ki predvideva zaprtje prodajaln ob nedeljah, dejala predsednica zbornice mag. Mariča Lah. Upravni odbor TZS je pred dnevi Sindikat delavcev trgovine Slovenije pozval k socialnemu dialogu, v okviru katerega naj se doseže dogovor, da se predkakršnimi koli spremembami Zakona o trgovini najprej med socialnimi partnerji opravi temeljita analiza razmer v panogi. Ta naj vključuje tudi vprašanje obratovalnega časa prodajaln ob nedeljah v povezavi z ohranitvijo delovnih mest v tej panogi kot tudi vsa vsebinska vprašanja v zvezi s kolektivno pogodbo za trgovinsko dejavnost. TZS opozarja tudi na manj vplačanih dajatev v državni proračun in odliv kupne moči v tujino v primeru, da bi prodajalne ob nedeljah ostale zaprte. Predstavniki trgovcev iz različnih trgovskih branž pa izpostavljajo, da so kupci, tako kot v večini držav EU, navajeni nakupovanja ob nedeljah, zaprtje trgovin pa bi prizadelo tudi druge deležnike v dobaviteljski verigi, med drugim tudi kmete.

V tem trenutku je strateško neprimeren čas za gospodarstvo, da ostanejo prodajalne zaprte. Gospodarstvo je ohlajeno. Število brezposelnih na zavodu je po zadnjih podatkih več kot 90 tisoč. Zdaj bi morali gospodarstvo, sindikati in politika stopiti skupaj in doreči ukrepe za gospodarsko rast, opozarja Trgovinska zbornica Slovenije (TZS). Kot je na današnji novinarski konferenci TZS dejala predsednica zbornice **mag. Mariča Lah**, je bilo samo v marcu in aprilu 2020 na Zavodu RS za zaposlovanje na novo prijavljenih več kot 3000 oseb iz trgovinske dejavnosti. To pomeni, da so prav zaposleni iz trgovinske panoge v času, ko je v gospodarstvu negotovost zaradi posledic, ki bodo sledile COVID-19, med najbolj številnimi izmed novo prijavljenih na zavodu. »Očitek sindikatov, da je v trgovini 7000 zaposlenih premalo, ne drži,« je dejala mag. Mariča Lah.

Po besedah mag. Mariče Lah bi imela trgovina v primeru, da bo uveljavljeno zaprtje prodajaln ob nedeljah, 10 % upad prihodkov, kar je pokazala anketa med trgovci. Posebej bo na udaru trgovina na drobno, ki ima v Sloveniji več kot 13 milijard EUR

prometa. »To ni samo živilska trgovina, ki predstavlja 3 milijarde EUR prometa, razliko do 13 milijard EUR predstavlja vsa ostala trgovina na drobno, ki bo utrpela hud udarec. To bo prizadelo tudi trgovino na debelo, ki oskrbuje trgovino na drobno,« je poudarila mag. Mariča Lah. Anketa TZS je celo pokazala, da se bodo 15 % podjetjem, ki obratujejo ob nedeljah, v primeru zaprtja prihodki znižali celo med 20 % in 40 %. Zaprtje prodajaln ob nedeljah bi imelo pri teh trgovcih za posledico znižanje števila zaposlenih za 14 %. Že samo sodelujoči v anketi, ki poslujejo ob nedeljah, bi v primeru prepovedi obratovanja ob nedeljah državi posledično plačali za 81,4 milijona evra manj dajatev v državni proračun. Posebej bi takšna ureditev prizadela mikro in male trgovce.

Predlogu spremembe Zakona o trgovini, ki predvideva zaprtje trgovin ob nedeljah, nasprotuje Upravni odbor TZS, ki to utemeljuje s tem, da v Sloveniji do konca leta 2022 velja Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije, ki določa način in pogoje dela trgovcev. Slovenija je že danes na 5. mestu po omejitvah dela na nedelje in praznike med državami članicami EU, pri čemer v drugih državah z omejitvami te niso absolutne, kot je to v Sloveniji. Slovenija ima v kolektivni pogodbi zelo restriktivno urejen delovni čas. Kolektivna pogodba določa, da lahko zaposleni delajo največ 2 nedelji na mesec in največ 20 nedelj na leto, dodatek za delo na nedelje znaša 100 % urne postavke osnovne plače prodajalca, vendar ne manj kot 6,05 evra na uro. Omejitve so prisotne tudi med prazniki, v času katerih zaposleni v trgovini ne smejo biti razporejeni na delo na vseh 15 z zakonom določenih dela prostih dni. Upravni odbor TZS je pred dnevi Sindikat delavcev trgovine Slovenije pozval k socialnemu dialogu, v okviru katerega naj se doseže dogovor, da se pred kakršnimi kolispremembami Zakona o trgovini najprej med socialnimi partnerji opravi temeljita analiza razmer v panogi. Ta naj vključuje tudi vprašanje obratovalnega časa prodajaln ob nedeljah v povezavi z ohranitvijo delovnih mest v tej panogi, kot tudi vsa vsebinska vprašanja v zvezi s kolektivno pogodbo. Odgovor sindikatov TZS še čaka.

O tem, kakšne bi bile posledice zaprtja prodajaln ob nedeljah, so na novinarski konferenci spregovorili tudi trgovci, predstavniki trgovskih podjetij iz različnih trgovskih branž. Izpostavljajo velik upad prometa, odliv kupne moči v tujino in posledice za zaposlene v trgovinski panogi.

Andraž Tuš, generalni direktor Skupine Tuš, poudarja, da v času pričakovane gospodarske krize zdaj ni pravi čas za spremembe ureditve poslovanja trgovin. »Nedeljski nakupi se ne porazdelijo med druge dni v tednu. Poglavitna hipoteza je, da gre denar v tujino: v Italijo, Hrvaško in tudi Madžarsko, nekaj pa zagotovo tudi na bencinske servise. Zaradi narave blaga živilskih trgovcev predvidevamo dodatne zavržke sveže hrane, ki jih bomo utrpeli, če nadaljujemo z zaprtjem ob nedeljah - volumensko to pomeni 80 velikih tovornjakov dodatno zavržene hrane letno. V kolektivni pogodbi trgovine je dogovorjen 100 % dodatek za nedeljsko delo in veliko naših zaposlenih želi delati ob nedeljah. Kolektivna pogodba tudi natančno določa omejitve dela ob nedeljah. Pravila naj bodo za vse na trgu enaka. Tudi iz tega razloga nasprotujemo noveli zakona.«

Po besedah **Helene Draškovič**, direktorice podjetja Magistrat International d.o.o., ki prodaja oblačila, so nakupi oblačil nekaj, za kar si ljudje radi vzamejo čas. »Obisk ob

nedeljah je pri nas enak kot med tednom. Ljudje imajo ob nedeljah čas za nakupe. V nedeljo imamo naš Emporium center odprt, obisk je v centru mesta še večji, nedeljski nakupi predstavljajo 14 % prometa. Kupci niso samo tuji turisti, ampak tudi mi, Ljubljancani in prebivalci iz sosednjih krajev. Je pa dejstvo, da naši zaposleni radi delajo ob nedeljah, saj so plače 100 % višje. Delo ob nedeljah je zanimivo, saj je na ta dan veliko obiskovalcev. Delo bi v primeru zaprtja izgubili naši zaposleni, ki želijo delati ob nedeljah,« je poudarila.

Marijan Volavšek, direktor VBM Korenček d.o.o., je dejal, da jih je zaprtje ob nedeljah v času epidemije COVID-19 prizadelo z različnih vidikov, prav tako kupce. »Naša politika poslovanja je, da se dela vse dni v tednu, saj smo v našem kraju dežurna prodajalna, kamor se lahko ljudje odpravijo po najnujnejše stvari. Posredno z zaprtjem trgovin ob nedeljah pada promet, pojavlja se vprašanje likvidnosti in presežka delavcev. Ko nekoga zaposlujem, ga zaposlim zato, ker ga potrebujem, ta oseba pa ve, kakšen je delovni čas in kaj lahko pričakuje z zaposlitvijo pri nas. Ni tehtnega razloga za omejitev dela ob nedeljah.«

Robert Fakin, direktor KZ Agraria Koper z.o.o., je poudaril, da bi zaprtje trgovin ob nedeljah zelo prizadelo kmete, odliv kupne moči v tujino pa bi bil še močnejši. »Zadruga je specifična. Smo podaljšana roka kmetov. Če kmetom prek zaprtja nedelj omejimo še prodajne kanale, bo imelo to hude posledice. Kar zadeva nas, je pereča težava bližina meje, ko imamo pri nas ob nedeljah zaprto, nekaj kilometrov stran, čez mejo, pa se naši ljudje družijo v trgovskih centrih v sosednji Italiji. Zaprtja trgovin ob nedeljah ne podpiram tudi zato, ker nas trgovce ob meji postavlja v neenakopraven položaj s tistimi, ki nimajo obmejne konkurence.«

Samo Kupljen, direktor podjetja Bauhaus d.o.o., k.d., je poudaril: »V naši tehnični trgovini prodajamo rešitve za izboljšavo in popravilo doma. Ljudje najpogosteje izkoristijo čas ob koncu tedna, da se odpravijo po nakupih za domače projekte in opravila. Kaj ljudje kupujejo ob nedeljah? Manjkajoče stvari za domača opravila. Močno dvomim o trditvah, da smo se ljudje v zadnjem času navadili, da ob nedeljah več ne kupujemo. Zagovarjamo, da tehnične trgovine ostanejo odprte za prebivalce ob koncu tedna, ko imajo ti čas, da urejajo projekte za dom, torej tudi ob nedeljah.«

SLOVENSKA TRGOVINA IN NEVARNOSTI V PRIMERU ZAPRTJA OB NEDELJAH

- Trgovina ima 34 % delež vseh prihodkov v slovenskem gospodarstvu.
- Prihodki trgovcev bi se po njihovi oceni znižali za 10 %.
- Ukinitve bi močno prizadela mikro in male trgovce, saj so prihodki, ki jih ustvarijo s poslovanjem ob nedeljah in praznikih, zanje vitalnega pomena.
- Zaposlenim v trgovini se jemlje možnost, da sami odločijo, kdaj in na kakšen način bodo delali.
- Marca in aprila 2020 je bilo na Zavodu RS za zaposlovanje skupaj na novo prijavljenih več kot 3000 ljudi iz trgovinske panoge.
- Brezposelnost, ki nam grozi po epidemiji COVID-19, bi se z zaprtjem prodajaln ob nedeljah še bistveno bolj povečala.
- Ob projekciji 7 % padca BDP potrebujemo krepitev gospodarskega delovanja in potrošnje.
- Zaprte prodajalne ob nedeljah bi povzročile odliv kupne moči v sosednje države ter večja nakupovalna potovanja Slovencev v tujino.
- Dobaviteljem bi se preko maloprodajnega kanala zmanjšal obseg poslovanja.
- V zadnjih 17 letih so se navade potrošnikov močno spremenile in so danes primerljive z evropskim potrošnikom. Potrošniki med vikendom, ne samo ob sobotah, ampak tudi ob nedeljah nakupujejo mnogo bolj pogosto, njihovi nakupi pa predstavljajo relativno visok delež letnega prometa, do 10 odstotkov.
- Ukinitvi nasprotuje tudi ekonomska stroka: »Slabšega trenutka za takšno ravnanje si po mojem mnenju ne bi mogli izbrati.« Dr. Igor Masten, redni profesor na EF UL.

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE